

MONETĀRAIS BIĻETENS

8•2002

Lai gan pasaules ekonomiskajā vidē vēl arvien nebija vērojamas būtiskas atveseļošanās tendences, Latvijas ekonomiskā situācija bija stabila. Augustā to pozitīvi novērtēja kredītreitingu aģentūra *Standard & Poor's*, paaugstinot Latvijas kredītreitingu (pirmais reitinga paaugstinājums kopš 1997. gada) ilgtermiņa aizdevumiem ārvalstu valūtā līdz BBB+ un īstermiņa aizdevumiem – līdz A–2. Latvijā joprojām bija zema inflācija – augustā jau trešo mēnesi pēc kārtas samazinājās patēriņa cenas un gada inflācija bija tikai 0.9%. Deflāciju augustā noteica uztura produktu cenu kritums par 2.3%, īpaši strauji (par 24.0%) samazinoties dārzeņu un kartupeļu cenām. Publiskotie dati par iekšzemes kopprodukta pieaugumu 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (4.9%; 1. ceturksnī – 3.8%) liecināja par straujāku tautsaimniecības attīstību. Pakalpojumu sektora un preču sektora pievienotā vērtība palielinājās attiecīgi par 4.6% un 5.7%. Jūlijā turpinājās ievērojama rūpniecības un mazumtirdzniecības izaugsme. Bezdarba līmenis augustā nedaudz saruka (līdz 7.9% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita). Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts samazinājās un 2002. gada pirmajos astoņos mēnešos bija tikai 14.7 milj. latu (2.5 reizes mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā salīdzinājumā ar jūliju palielinājās par 0.3%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 0.5%.

Plašā nauda augusta beigās bija 1 728.1 milj. latu, un tās gada pieaugums samazinājās līdz 17.6%. M2X dinamiku noteica samērā neliels iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma pieaugums (9.1 milj. latu), palielinoties ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikumam. Skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) kāpums (10.0 milj. latu) bija lielāks nekā iepriekšējā mēnesī. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 35.9 milj. latu. Arī augustā straujāks bija latos izsniegto kredītu atlikuma kāpums (20.6 milj. latu), bet ārvalstu valūtās izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 15.3 milj. latu. Kredītu pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palēninājās (augustā – 40.2%).

Kreditīestāžu aktīvi palielinājās par 87.0 milj. latu, bet banku kapitāls un rezerves – par 9.8 milj. latu. Kreditīestāžu peļņa 2002. gada pirmajos astoņos mēnešos bija 33.4 milj. latu (par 22.8% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts augustā samazinājās par 1.8 milj. latu. Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (t.sk. tiešie aizdevumi) 2002. gada pirmajos astoņos mēnešos salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās attiecīgi par 9.2% un 7.1%, turklāt pieauga visu nodokļu ieņēmumi, izņemot muitas nodokli. Augustā gan valsts pamatbudžetā, gan valsts speciālajā budžetā bija fiskālais pārpalikums, bet pašvaldību pamatbudžeta deficīts pieauga par 1.3 milj. latu (līdz 11.8 milj. latu).

Augustā pēc ilgāka pārtraukuma notika 6 mēnešu valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmju izsole, kurā tika pārdoti visi piedāvātie vērtspapīri 3.6 milj. latu apjomā sākotnējā tirgus izsolē Latvijas Bankā un 0.9 milj. latu apjomā fiksētas likmes apjoma (nekonkurējošā) izsolē Latvijas Centrālajā depozitārijā. Parādzīmju pieprasījums bija augsts, un to vidējā svērtā diskonta likme samazinājās līdz 3.59% (iepriekšējā izsolē 2001. gada decembrī – 5.1%). Valsts vērtspapīru apjoms apgrozībā palielinājās par 3.7% (līdz 276.6 milj. latu).

Banku likviditāte nedaudz samazinājās, tomēr starpbanku naudas tirgū gandrīz visu mēnesi saglabājās zemas procentu likmes. Augusta beigās naudas tirgus procentu likmju indekss RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem saruka līdz 2.9% un uz 6 mēnešiem izsniegtajiem kredītiem (pie šā indeksa galvenokārt tiek piesaistītas iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu procentu likmes) – līdz 4.5% (zemākais līmenis RIGIBOR kotēšanas vēsturē), nodrošinot zemas latos izsniegto kredītu procentu likmes. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās līdz 6.8% un bija ievērojami zemāka nekā OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme (8.4%). Savukārt latos izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme (8.5%) būtiski nemainījās un joprojām bija augstāka nekā OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme (6.2%).

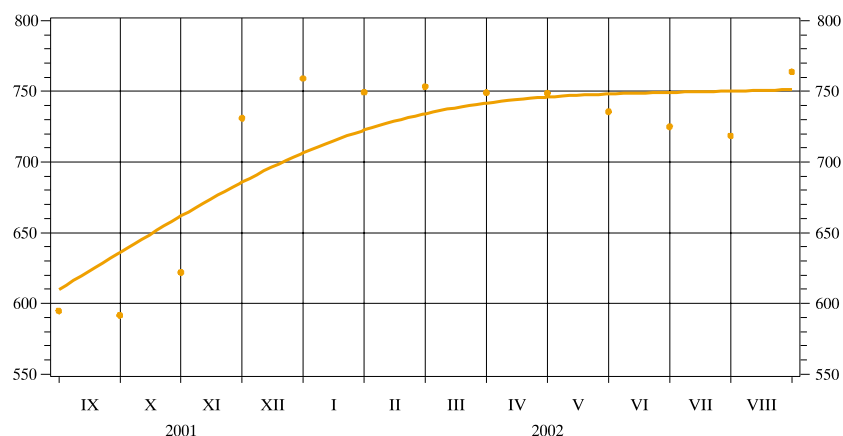
Īstermiņa likviditātes uzlabošanai bankas plaši izmantoja aizņemšanās iespējas starpbanku tirgū – tā apgrozījums pieauga par 12.2% un sasniedza 652.3 milj. latu. Tika izmantoti arī Latvijas Bankas piedāvātie īstermiņa valūtas mijmaiņas darījumi 71.8 milj. latu apjomā (no tiem darījumi 30.0 milj. latu apjomā tika atmaksāti jau līdz mēneša beigām), kā arī centrālās bankas *repo* kredīti 50.2 milj. latu apjomā un pieprasījuma lombarda kredīti 6.6 milj. latu

apjomā. Tomēr bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikums (27.7 milj. latu) bija zemāks nekā jūlija beigās. Centrālās bankas piesaistīto banku termiņnoguldījumu apjoms gandrīz nemainījās (13.6 milj. latu).

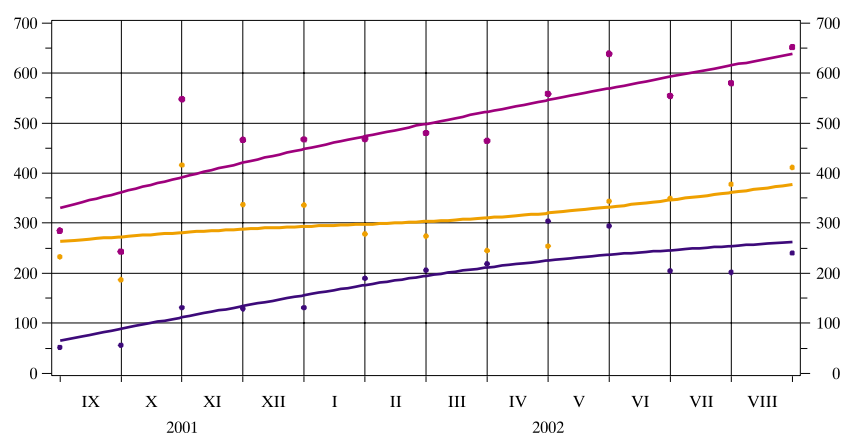
Valdības noguldījuma Latvijas Bankā atlikums būtiski palielinājās (par 24.2 milj. latu). Centrālās bankas tirie ārējie aktīvi galvenokārt valūtas mijmaiņas darījumu rezultātā pieauga par 45.2 milj. latu jeb 6.3% un augusta beigās sasniedza rekordaugstu līmeni (763.9 milj. latu). Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem bija 111.9%. Palielinoties gan skaidrās naudas daudzumam apgrozībā, gan noguldījumu atlikumam Latvijas Bankā, naudas bāze M0 pieauga par 17.8 milj. latu jeb 2.7%.

Augustā ASV dolāra kurss attiecībā pret pārējām nozīmīgākajām pasaules valūtām stabilizējās pēc kāpuma ASV akciju tirgos. Gan ASV dolāra, gan eiro kurss attiecībā pret latu svārstījās nedaudz un augusta beigās nemainījās salīdzinājumā ar jūlija beigām. Latvijas Bankas noteiktais Japānas jenas kurss attiecībā pret latu pieauga (par 1.8%), bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss saruka (par 1.8%).

Turpināja samazināties naftas tranzītpārvadājumu apjoms uz Ventspils ostu. Kritās gan pa cauruļvadiem transportētās naftas apjoms, gan dzelzceļa tranzītpārvadājumu apjoms. Kravu apgrozījums Ventspils ostā saruka par 36.4%,

LATVIJAS BANKAS TĪRIE ĀRĒJIE AKTĪVI
(milj. latu)

**IEKŠZEMES STARPBANKU TIRGŪ
IZSNIEGTIE KREDĪTI**
(milj. latu)

— Kopā
— Izsniegti latos
— Izsniegti OECD valstu valūtās

	2002	
	VII	VIII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	7.5	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.4	-0.8
Gada (%)	1.0	0.9
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.8	0.7
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	94 485	94 116
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.0	7.9
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā balance (milj. latu)	-16.5	-14.7
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	118.6	*
Imports	214.0	*
Balance	-95.4	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2002	
	VII	VIII
Banku sistēma		
M2X	1 709.0	1 728.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	489.5	499.5
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 219.5	1 228.6
Pieprasījuma noguldījumi	714.5	710.1
Termiņnoguldījumi	505.1	518.5
M2D	1 163.5	1 170.8
Tīrie ārējie aktīvi	466.7	489.8
Tīrie iekšējie aktīvi	1 242.4	1 238.3
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 559.1	1 595.0
Īstermiņa kredīti	263.7	259.2
Ilgtermiņa kredīti	1 295.4	1 335.8
Kredīts valdībai (neto)	87.4	72.7
Latvijas Banka		
M0	664.6	682.4
Skaidrā nauda apgrozībā	551.6	562.5
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	113.0	119.8
Tīrie ārējie aktīvi	718.7	763.9
Tīrie iekšējie aktīvi	-54.2	-81.6
Kredīti	3.9	-21.6
Bankām	29.3	27.7
Valdībai (neto)	-25.4	-49.4
Pārējie aktīvi (neto)	-58.1	-60.0
Ārējās rezerves*	1 205.01	1 280.70
Zelts	75.57	77.33
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.30	0.21
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 129.07	1 203.09

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2002	
	VII	VIII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.9	3.1
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	7.7	6.8
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	9.0	8.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	8.4	8.5
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	6.8	6.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.0	1.0
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.9	0.9
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	2.9	3.0
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	1.9	2.1
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.4	5.1
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	4.7	3.3
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6040	0.6040
Ls pret GBP	0.9450	0.9280
Ls pret 100 JPY	0.5030	0.5120
Ls pret EUR	0.5930	0.5930

un kopējais Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms samazinājās par 12.9%, lai gan pārkrauto kravu apjoms pārejās Latvijas ostās būtiski pieauga (Rīgas ostā – par 28.1%, Liepājas ostā – 1.7 reizes un mazajās ostās – 1.8 reizes).

Saskaņā ar Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotajiem datiem rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 7.5%, t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 8.1%, elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē – par 4.8% un ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē – par 12.7%. Savukārt mazumtirdzniecības apgrozījums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 18.9%.

	2002	
	VII	VIII
Banku rezerves	176.2	182.5
Nacionālā valūta banku kasēs	62.1	63.0
Noguldījumi Latvijā Bankā	114.1	119.5
Ārzemju aktīvi	1 605.6	1 652.7
Ārvalstu valūta banku kasēs	49.6	41.7
Prasības pret ārvalstu bankām	966.1	1 058.6
Prasības pret ārvalstu nebankām	571.7	535.1
Pārējie aktīvi	18.1	17.3
Prasības pret centrālo valdību (neto)	93.1	102.1
Prasības pret pašvaldībām (neto)	19.7	20.0
Prasības pret valsts uzņēmumiem	79.4	82.2
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 182.4	1 196.4
Prasības pret privātpersonām	319.8	338.8
Neklasificētie aktīvi	281.5	270.1
Pamatlīdzekļi	107.6	107.5
Nauda ceļā	4.9	5.2
Pārējie aktīvi	51.2	52.7
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	117.8	104.7
AKTĪVI PAVISAM	3 757.7	3 844.7
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>392.8</i>	<i>380.2</i>
Pieprasījuma noguldījumi	408.2	403.6
Valsts uzņēmumu	43.2	40.6
Privātuzņēmumu	181.9	182.6
Privātpersonu	183.2	180.4
Termiņnoguldījumi	265.8	267.7
Valsts uzņēmumu	35.2	33.3
Privātuzņēmumu	69.3	69.2
Privātpersonu	161.3	165.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	545.5	557.3
Valsts uzņēmumu	22.4	23.0
Privātuzņēmumu	203.0	199.8
Privātpersonu	320.1	334.5
Tranzītfondi	10.5	10.4
Ārzemju pasīvi	1 857.7	1 926.9
Saistības pret ārvalstu bankām	431.0	405.2
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 354.9	1 455.1
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	71.8	66.6
Saistības pret Latvijas Banku	29.3	27.7
Parāda vērtspapīri	19.9	23.3
Kapitāls un rezerves	349.7	359.5
Rezidentu	151.5	161.3
Nerezidentu	198.2	198.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	56.4	56.0
Neklasificētie pasīvi	214.6	212.3
Nauda ceļā	69.7	77.1
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	38.3	40.0
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	106.6	95.2
PASĪVI PAVISAM	3 757.7	3 844.7
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>392.8</i>	<i>380.2</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BALANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2002

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas mone-
tāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju rakstur-
lielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā
Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena
padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati
visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta
lapā ([http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/
index_LB.html](http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html)).